

Posudek školitele na disertační práci **Petry Lantové:**
“Causes and consequences of personalities in microtine rodents”

S Petrou Lantovou jsem v kontaktu od jejího bakalářského studia. Tehdy ještě byla svobodná a jmenovala se Svobodová. Bylo to drobné nenápadné děvče, které mělo rádo zvířata, ale již tehdy bylo možno odhadnout, že studium a bádání v zadané tématice bude brát velmi vážně, a že si povede odvážně, nezávisle až svobodně – tedy “*nomen omen*”. A tak když tato personalita vedla k úspěšnému ukončení standardního studia, neměl jsem nejmenší pochybnost ujmout se role školitele také v doktorském studiu.

Chtěli jsme se podrobně zabývat potravní preferencí - tedy otázkou na základě jakých signálů si hraboši vybírají tu či onu rostlinu, proč začínají konzumovat kořen z jedné či druhé strany. Po prvních pokusech si Petra všimla, že některá zvířata nechtějí spolupracovat, a že to bude mít velký vliv na výsledek, pokud z nich přeci jenom nějaká data dostaneme. To samozřejmě nebylo nic nového a řešení bylo nabíledni – doplnit soubor o nová zvířata spolupracující. Co ale bylo nové, bylo to, že Petru přestalo zajímat, čeho si zvířata asi všímají při výběru potravy a začala ji přitahovat samotná rozdílnost mezi jedinci. V prvním okamžiku jsem byl trochu zaskočen, protože jsme chtěli prof. Burdovi z Essenu vyjasnit mystický problém rozdílu v preferenci opačných konců mrkve, ale po chvíli mi bylo jasné, že vnitřní motivaci doktorandky těžko asi překonám, a pak jsem zajásal, že konečně se někdo objevil, kdo by měl odvahu mít za objekt bádání samo chování. Tedy že chování nebude jen nástrojem ke konstatování toho či onoho u sledovaném druhu, ale že budou rozebírány jednotlivé vrstvy chování určitých projevů a budou hledány jejich kořeny a vazby mezi nimi.

V tu chvíli jsem si ještě neuvědomoval, jakého džina jsem z láhve vypustil. Petra se do problematiky pustila s takovou vervou, že jsem ji stále ve znalostech problematiky jen doháněl, ale byl jsem nadmíru s jejím razantním postupem spokojen, protože to není mezi doktorandy úplně běžné. Samozřejmě, že jsme se dopouštěli na této cestě omylů a svobodnost Petry od autorit nám občas mírně komplikovala život. Za přispění kolegů především z katedry jsme se ale jak z pozitivních tak negativních reakcí učili oba dva. Nicméně Petře to nestačilo a vyjela nejdříve do Polska studovat vazbu osobnostních rysů a metabolismu a pak pokračovala dále na sever až k polárnímu kruhu, aby tam na věhlasném finském pracovišti se dozvěděla o chování hrabošů ještě něco více. Nepochybně jí to velmi prospělo, i když jistě musela dojít k závěru, že na našem pracovišti nejsme se selskou logikou o nic pozadu.

Problematika, kterou si zvolila je komplikovaná, ale nadějná a otevírá prostor pro velmi zajímavé studie a možnost vysvětlení celé dlouhé řady nejasných výsledků nejen v zoologii, ale také ve fyziologii nebo populační biologii. Já osobně považuji zatím dosažené výsledky za velmi úspěšnou úvodní etapu v pronikání do vnitrodruhové variability chování hrabošů. Za seznamování se s metodikou, statistikou, co je schopna odkrýt a co je nutné do analýzy vložit za data. Z opatrnosti ještě tvrdím, že i tam máme asi stále nějaké rezervy, co ale nepochybně je, že Petra odvedla obrovské množství poctivé práce, která se neztratí nejen v publikacích ale ani v následnících, a že teď máme základ na kterém je možno stavět. Petra, nyní již Lantová, nepřehlédnutelná mladá žena, má svůj profesní život před sebou a podle své personality se jej snaží dále aktivně svobodně formovat. V tuto chvíli vyjednává post-doktorandskou stáž ve Švýcarsku a jsem velmi napnutý, co se objeví dalšího. A k tomu ji přeji osobně hodně úspěchů a těším se v první řadě na nadcházející obhajobu, ke které předkládanou disertaci vřele doporučuji.

V Č.B. 12. 2. 2011

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.